

№ 67.

Kalendarzyk tygodniowy:

Piąt. św. Benedykta.
Sob. św. Katarzyny.
Niedz. Wielkanoc.
Pon. Wielkanocny.
Wt. św. Ireny.
Śr. św. Ludgera B.
Czw. św. Jana Damasc.

Wschód słońca godz. 6 m. 05
Zachód słońca godz. 6 m. 12
Dług dnia godz. 12 m. 09
Przybyło godz. 4 m. 35

CENA PRENUMERATY:

W ŁÓDZI:

Rocznie rb. 6 k. —
Półrocznie „ 3 „ —
Kwartalnie „ 1 „ 50
Miesięczna „ „ 50
Odnoszenie 10 k. m.
Egz. pojedynczy 3 k.

Z przesyłką pocztową:

Rocznie rb. 7 kop. 40
Półrocznie „ 3 „ 70

Zagranicą:

Miesięcznie rb. 1 kop. 10

Redakcja

w Łodzi

ul. Przejazd Nr 8.

Telefonu Nr 593

ROZWÓJ

dziennik polityczny, przemysłowy, społeczny i literacki, ilustrowany.

Piątek, dnia 21 marca 1913 roku.

Kantory: własny w Warszawie, ul. Hoża Nr 32; w Pabianicach u p. Teodora Minke
w Zgierzu, w aptece p. Patka.

CENA OGŁOSZEN: Nadesłane przed tekstem 50 kop. za wiersz petitowy. Zwyczajne ogłoszenia za tekstem po 7 kop. za wiersz nonparelowy lub jego miejsce. Małe ogłoszenia po 2 kop. od wyraża (dla poszukujących pracy po 1¹/₂ kop.). Najmniejsze ogłoszenie 20 kop. Reklamy i Nekrologi po 20 kop. za wiersz petitowy. Za dołączenie prospektów 6 rab. od tysiąca egzemplarzy. Artykuły bez oznaczenia honorarium Redakcja uważa za bezpłatne; rękopisów drobnych nie zwraca. Ogłoszenia w tekście 1 rab. za wiersz petitowy. Ogłoszenia, których terminy przypadają w dni świąteczne, drukujemy w przed dzień święta lub po święcie.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie, z wyjątkiem dni świątecznych, od godziny 1—2-cj po południu.

Repertuar świąteczny.

Teatr Popularny
przy ul. Konstantynowskiej 16.

W niedzielę
W poniedziałek
We wtorek

po południu o godzinie 3-ej „LYGIA“
wiecz. o 8 m. 15 i raz: „Jarmark małżeński“ komedia.
o godzinie 3-ej po południu „Zonaty kawaler“ wodewil
o godz. 8 m. 15 wiecz. „OJCZYŻNA“ sztuka w 7-miu aktach
o godzinie 3-ej po południu: Raz się tylko żyje“ wodewil
wiecz. o 8 m. 15 wiecz. „Jarmark małżeński“ komedia.

Repertuar świąteczny.

Na powyższe przedstawienia kasa teatru sprzedaje od dziś codziennie bilety w cukierni W-go Ulricha od 10-ej do 2-cj i od 4-tej do 6-cj, a w dni świąteczne przez cały dzień w kasie teatru.

Smutne cyfry.

W pracy statystycznej, poświęconej trzydziestuleciu monopolu wódzanego w Królestwie Polskim *) oraz w artykule o spożyciu wysokoku w Łodzi **) przytoczyłem tablicę, którą obecnie dopełniam danymi z ostatnich dwu lat.

W ten sposób mamy przed sobą materiał statystyczny co do spożycia wysokoku, ściślej co do ruchu sprzedażnego w składzie monopolowym łódzkim w ciągu piętnastolecia od czasu wprowadzenia rządowej sprzedaży wysokoku w roku 1898 do 1 stycznia 1913 r.:

Lata	Ilość sprzedanych wiader wódki 40°	Wartość sprzedanej wódki w rublach i kopejkach
1898	446,980	3,131,316 rb. 33 kop.
1899	510,011	3,586,395 „ 55 „
1900	475,792	3,410,316 „ 75 „
1901	465,767	3,564,243 „ 63 „
1902	501,435	3,834,032 „ 12 „
1903	515,591	3,945,826 „ 70 „
1904	502,479	3,851,760 „ 66 „
1905	463,639	3,750,243 „ 95 „
1906	659,276	5,310,381 „ 68 „
1907	773,768	6,213,249 „ 41 „
1908	773,489	6,295,932 „ 38 „
1909	773,328	6,545,688 „ 29 „
1910	838,546	7,082,083 „ 52 „
1911	910,326	7,685,980 „ 60 „
1912	896,062	7,575,411 „ 46 „

1898—1911 9,506,489 75,782,863 rb. 03 kop.

W ciągu lat 15, jak widzimy, ze składu monopolowego łódzkiego wypłynęła istna rzeka wódki, która zalała bezwzględnie niejedno istnienie ludzkie. Ile zaś rodzin ta fala przyprawiła o nędzę, ile osób wpędziła do więzień, zakładów dla obłąkanych, wolno wnioskować, zarówno z owych 9¹/₂ milionów wiader wypitej wódki, jak i z 75³/₄ z górą milionów rubli na wódkę wydanych. Przeciętnie bowiem wynosi to 5,052,190 rb. 87 kopejek rocznie.

Niecałą tę ilość wódki na szczęście wypili mieszkańcy Łodzi.

Nie ulega jednak wątpliwości, że 3/4 sprzedaży z owych 75,782,863 rb. przypada na Łódź, co czyni do 60 milionów rubli w ciągu ostatnich lat piętnastu.

Dla ścisłości dodać należy, że produkcja browarów łódzkich, względnie spożycie piwa, wyniosło w Łodzi w roku 1910 (świeższych da-

*) Patrz № 4 „Zdrowia“ z 1912 r.

**) Patrz dzienniki łódzkie z 1912 r.

Sarga

DOSTAĆ MOŻNA WSZĘDZIE.

KALODONT

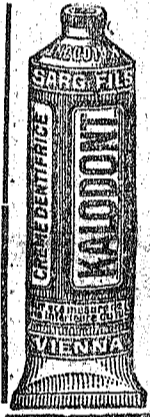
NIEZBĘDNY

Krem i Elixir do zębów

zbadany przez urzędy lekarskie.

Wiedeń 3 czerwca 1887 r. i Paryż 3 kwietnia 1890 r.)

Przy użyciu zęby pozostają czyste, białe i zdrowe. 4155

OGŁOSZENIE.

Magistrat m. Łodzi ogłasza pp. właścicielom rowerów i automobilów w m. Łodzi, że poczynając od dnia dzisiejszego w magistracie łódzkim rozpoczęto przyjmowanie podatku w rozmiarze 1 rb. 50 kop. za rower i 3 rb. za każdą siłę automobilu na rok, przyczem będą wydawane opłacającym po przedstawieniu przez nich odpowiedniego pozwolenia policji miejscowej na prawo jazdy po mieście, numerowane znaki na brązowym tle, numer koloru białego, bez których jazda po mieście Łodzi surowo wzbroniona.

M. Łódź, 27 lutego 1913 r.

877

Prezydent m. Łodzi.

Najlepsze piwa

Jasne
Ciemne
Porter

z browarów C. Strycki w Rydze

Oryginalny „Pilzeński Prazdrój“ z browarów Mieszczańskich w Pilźnie.

Oryginalny „Monachijski Pechorr“ z browarów G. Pechorr w Monachjum.

Doskonałe „Grodziskie“ z browarów Zjednocz. Piwowarów w Grodzisku (Księstwo Poznańskie).

poleca na nadchodzące święta w beczkach, syfonach i butelkach.

A. DOMAŃSKI

Główny skład: Warszawa, Grzybowska № 43 telef. 15-25, 17-05.

Filia w Łodzi: Selinówka, dom własny, Benedykta № 98, telefon 7-36. 869

nych nie mam pod ręką) 917,000 wiader.

Niepomyślny stan przemysłu łódzkiego odbił się na spożyciu wysoko w roku ubiegłym w sposób bardzo wyraźny.

Gdy cyfry spożycia z roku 1911 porównamy z cyframi z 1912 r., to w miejscowościach przemysłowych dostrzeżemy spadek spożycia wysoko w roku 1912, w miejscowościach zaś, gdzie przeważa rolnictwo—przyrost.

Tablice poniższe najwymowniej potwierdzają nasze słowa.

Spożycie miesięczne wódki 40° w Łodzi (bez Bałut) w r. 1911 i 1912

Table showing monthly vodka consumption in Lodz for 1911 and 1912, broken down by month and total.

Wydatek miesięczny łodzian na wódkę w roku 1912 obliczony w rublach:

Table showing monthly expenditure on vodka in Lodz for 1912, broken down by month and total.

Czyż wobec ogromu tych cyfr nie miał słuszności pastor Gundlach, gdy nawoływał do wstrzemięźliwości ze względu na nędzę, jaka w Łodzi obecnie zapanowała?

Pięć dni niepicia wódki przez mieszkańców Łodzi dałoby sumę równą zebranej dotąd przez Komitet obywatelski; a gdybyśmy zdołali zapłacać nad sobą jeszcze na dwa dni, rozporządzalibyśmy z pewną nadwyżką i owymi 20-tu tysiącami rubli, które ofiarował na głodnych szczeniobliwy magistrat łódzki.

Po doliczeniu wydatków naszych na wina, porter, likiery, koniaki, szampańskie, a szczególności na piwo, którego w samej Łodzi wyrobiono w r. 1910—917,000 wiader, ogólna suma wydatków naszych na napoje wysokowe wzrosłaby znacznie.

Nie rozporządzamy jednak odpowiednimi danymi, aby ją wyliczyć, poprzestajemy więc na stwierdzeniu faktu, że mieszkańcy Łodzi wydają na wódkę monopolową codzień przeszło 13 tysięcy rubli i przypominamy o tym wobec nadchodzących świąt wielkanocnych, które cechuje zawsze wzmożone pijaństwo.

Obyż w pamiętnym dla całej Łodzi głodowym roku 1913 było inaczej.

Dr. St. Skalski.

Nowy zatarg.

Konflikt grożący między Austrią a Czarnogórą stoi dzisiaj na pierwszym planie polityki zagranicznej. Hrabia Berchtold był wczoraj na długiemu posłuchaniu u cesarza, poprzednio odbył konferencję z ambasadorem włoskim, ks. Avarą.

„Reichspost” donosi, że poseł austriacki w Cetynii przedsięwziął energiczne kroki, celem uzyskania zadośćuczynienia z powodu jaskrawego złamania prawa międzynarodowego i obrazy Austrii. Główną przyczyną jest sprawa ewentualnego wspólnego postępowania w sprawie albańskiej przeciw Czarnogórze.

Rząd austriacki postawi Czarnogórze następujące warunki; 1) Wolny wyjazd ludności cywilnej ze Skutari, wśród ludności tej bowiem panuje głód oraz różne epidemie.

2) Szczegółowe wyjaśnienie faktu zamordowania księdza katolickiego proboszcza Balisa w jednej wsi koło Djakowy. Ks. Balis zaprotestował u władz czarnogórskich przeciw zmuszaniu katolików albańskich do przechodzenia na wyznanie grecko-wschodnie i za to zamordowany został przez żołnierzy czarnogórskich. Konsul austriacki w Cetynii domagał się już przeprowadzenia śledztwa w tej sprawie, rząd czarnogórski jednak odmówił.

3) Natychmiastowe wstrzymanie gwałtownego nawracania katolików albańskich na wyznanie wschodnie. W okolicy Djakowy 300 albańczyków zmuszono pod groźbą śmierci do zmiany religii i przyłączenia się do kościoła wschodniego.

4) Pełne zadośćuczynienie za gwałt popełniony na okręcie t-wa Ungaro-Croata „Skodra” w Giovanni di Medua. Nie ulega żadnej wątpliwości, że załoga tego okrętu została zmuszona przez czarnogórców do transportowania żołnierzy serbskich, dyrygowanych pod Skutari.

Dziś potwierdza to prezydent t-wa „Ungaro-Croata” w liście, wysłanym do „N. Fr. Presse”. Prezydent ten donosi, Parowiec „Sko-

dra” miał wyładować swoje towary w San-Giovanni di Medua i znajdował się w pobliżu wejścia do portu, gdy nagle pojawił się krążownik turecki „Hamidje”. „Skodra” starał się zatem dostać jaknajszybciej do portu. Czarnogórcy spostrzegli również krążownik turecki i w obawie o greckie okręty transportowe, nakładowane żołnierzami serbskimi, domagali się od kapitana „Skodry” zlizania się do okrętów greckich i do pomagania w wysadzaniu żołnierzy serbskich na ląd. Kapitan stanowczo temuż żądaniu odmówił. Czarnogórcy zagrozić mu wówczas śmiercią i zmusili istotnie tak jego, jak i zaogę do pomagania w wysadzaniu wojsk serbskich na ląd.

Załoga „Skodry” wysadziła na ląd 600 serbów. Dalsze lądowanie było niemożliwe mtno, że kapitanowi grożono śmiercią, ponieważ załoga „Skodry” musiała wraz z żołnierzami serbskimi udać się na ląd, a na pokład „Skodry” nie mogła już wrócić z powodu strzałów, które gęsto padały z okrętu „Hamidje”, a które zniszczyły kilka greckich transportowców.

Dzienniki wiedeńskie ogłaszają obszerne sprawozdania nadsyłane z Albanii o strasznych okrucieństwach, popełnianych tam przez serbów i czarnogórców i domagają się energicznych kroków od rządu austriackiego w tej sprawie.

KALENDARZYK TERMINOWY.

IMIONA SŁOWIAŃSKIE. Dziś Godysława. Jutro Zbysława.

MUZEM NAUKI I SZTUKI (Piotrkowska nr. 91) otwarte codziennie od godz. 4 po poł. do 10 wiecz. w niedziele i święta od godziny 12 w południe do 10 wieczorem.

Wielka Sobota.

W Wielką Sobotę rozpamiętywa się tajemnicę pogrzebu Pana Jezusa i Zstąpienia Jego do piekiel. Lecz razem też Kościół św. w tym dniu okiem wiary widzi już Chrystusa Pana wychodzącego z grobu i triumfującego nad śmiercią i piekłem; dlatego we Mszy św. wyraża swą radość, śpiewając hymn Anielski, powtarzając wesoło Alleluja i uderzając w dzwony.

Nabożeństwo Wielkosobotnie rozpoczyna się od poświęcenia ognia, wykrzesanego z kamienia; co jest symbolem, że Jezus Chrystus mocą własną przywrócił sobie życie i wstanie z grobu, w którym zostając, był jakby zgaszoną światłością świata. Potem poświęca się wielkanocna świeca, czyli Paschał, będący godłem Chrystusa zamartwychwstałego i triumfującego. W tym dniu także odbywa się poświęcenie wody do chrztu św., dlatego, że według dawniejszej kościelnej

Dla porównania zaś przytaczamy dane co do spożycia wysoko w miejscowościach rolniczych względnie rolniczo-przemysłowych w okolicy Łodzi.

Table comparing alcohol consumption in agricultural and industrial areas near Lodz for 1911 and 1912.

Jeśli rozejrzemy się w miesięcznych wydatkach na wódkę mieszkańców Łodzi w r. 1912, to zauważymy, że wahają się one między 335,298 rublami w czerwcu i 434,021 rublami w grudniu. Przeciętnie wydatek miesięczny wynosi 379,911 rb. 30 kop., dzienny zaś dosięga 12,439 rubli. Cyfry te należałoby znacznie podnieść, bo Bałuty są zaliczone do powiatu łódzkiego całkiem sztucznie, gdy są organicznie związane z Łodzią. Gdy uwzględnimy tę poprawkę, koszt spożycia dziennego wódki monopolowej w Łodzi dosięgnie, a może nawet przewyższy 13 tysięcy rubli.

stąpił wybuch armaty. 2 żołnierze zostali zabici, jeden podoficer i 2 żołnierzy odniosło ciężkie rany.

Wiedeń, 21 marca (wł.) Według wiadomości, nadesłanych przez ambasadora z Tibik, zamordowano tam 22 do 25 albańczyków katolickich za to, że nie chcieli przyjąć wyznania greko-wschodniego. Przebieg zamordowania franciszkanina Palica był następujący:

Żołnierze czarnogórcy na czele chłopów spędzili z całej okolicy obywateli katolików i oświadczyli im, że muszą przyjąć prawosławie, w przeciwnym bowiem razie będą zamordowani. Katolicy w panicznym strachu podpisywali akt przejścia na prawosławie, aż doszła kolej do ks. Palica, który powiedział, że nic go nie skłoni do podpisania aktu. Wówczas żołnierze poczęli bić go kołbami, a kiedy i to nie podziałało, rozstrzelano go z karabinów.

Rzym, 21 marca (wł.) Oczekują tu sprawozdania posła włoskiego w Cetynii o ostatnich zajęciach z wielką niecierpliwością, od sprawozdania tego bowiem zależeć będzie, czy Włochy przyłączą się do akcji Austrii. Jedna dywizja floty włoskiej stoi w pogotowiu w Mesynie.

Wiedeń, 21 marca (wł.) Władze marynarki w Pola powołały wszystkich marynarzy, urlopowanych na święta Wielkiejnocy, do natychmiastowego stawienia się na okręty.

Nowy Jork, 21 marca (wł.) W dzielnicy drapaczy chimur spłonęła olbrzymia fabryka perfum. Wśród setek dziewczyn, pracujących w fabryce, powstała straszna panika, lecz dzięki umiejętnej akcji udało się zapobiedz wypadkom. Zgliszczą fabryki wydzielają trujący odór, wobec czego musiano opróżnić wszystkie sąsiednie drapacze nieba.

Rzym, 21 marca (wł.) „Trybuna“ stwierdza, że wysyłka floty austriackiej wywołała w całej prasie niezwykle zaniepokojenie. Pomimo austriackich zapewnień na razie nie może być mowy o wspólnej akcji Włoch i Austrii. Austrija ma żądać od Czarnogórcza satysfakcji z powodu zamordowania franciszkanina Palica, lecz właściwym celem tej akcji nie jest t. zw. demonstracja zbrojna, ale chęć niesienia pomocy katolikom albańskim. Do takiej akcji Włochy chętnie przyłożą rękę, lecz w żadnej demonstracji udziału nie wezmą.

Berlin, 21 marca (wł.). Koła junkierskie i konserwatywne wydały odezwę, zatytułowaną: „Do patriotów“, w której nawołują parlament niemiecki, aby przyjął projekt zbrojeń niemieckich, pozostawiając rządowi troskę o pokrycie kosztów tych zbrojeń.

Dzienniki niemieckie wyrażają oburzenie dla autorów odezwę, którą podpisało wiele wybitnych osobistości i oświadczenia, że parlament nie pozwoli odebrać sobie prawa rozpatrzenia projektu samych zbrojeń i pokrycia ich kosztów w najdrobniejszych szczegółach.

Berlin, 20 marca (wł.). Dzienniki dzisiejsze donoszą, że nieprawdziwą jest wiadomość, podana przez dzienniki inspirowane, jakoby rada związkowa osiągnęła zupełne porozumienie w sprawie nowych zbrojeń i pokrycia kosztów tych zbrojeń.

W radzie gromadzą się wielkie trudności, nad usunięciem których rozpoczęto pracę. Dopiero po osiągnięciu zupełnego porozumienia, może być powzięta decyzja.

Cetynia, 21 marca (wł.) Donoszą, że bombardowanie Skutari wyrządziło w mieście olbrzymie szkody. Ciężkie działa obłężnicze sięgają straszne spustoszenie. Część miasta stoi w płomieniach. Upadek Skutari jest kwestyą kilku dni.

Saloniki, 21 marca (wł.) Na pokładzie ro-

syjskiej kanonierki przyjechała tu królowa Aleksandra w towarzystwie księcia Jerzego i pozostałych członków rodziny królewskiej. Natychmiast po przyjeździe udali się wszyscy do trumny króla.

Ateń, 21 marca (wł.) Nowy król, Konstanty XII złożył dziś w parlamencie przysięgę na wierność konstytucji. Na ten akt uroczysty salę parlamentarną przybrano. Po prawej stronie tronu znajdują się członkowie prezydium, po lewej—święty Synod. Ze wszystkich stron nadchodzą telegramy kondolencyjne z powodu zgonu króla. Kondolencyje przysłali wszyscy panujący i wszystkie rządy. Ateń toną w morzu żałoby. Dziś będzie oznaczony dzień pogrzebu.

Paryż, 21 marca (wł.) Misyę utworzenia gabinetu otrzymał ostatecznie senator Bartoux. Wczoraj po południu Poincare odbył z nim konferencję, na której Bartoux przyjął nominację. Pozatem o składzie przyszłego gabinetu francuskiego brak jeszcze wiadomości.

W kołach politycznych są zdania, że ze względu na groźną sytuację międzynarodową, dowództwo armii powinien otrzymać generał czynny. Jako kandydata na to stanowisko wymieniają Eaux. Również czynny admirał zostanie prawdopodobnie ministrem marynarki.

Największe szanse posiada admirał floty morza Śródziemnego, Boue de la Peysiere. Senator Pichon ma objąć tekę ministra spraw zagranicznych. Bartoux oświadczył dziennikarzom że głównym zadaniem nowego gabinetu będzie doprowadzić do porozumienia z senatem w sprawie reformy wyborczej i nowych zbrojeń.

Wiedeń, 21 marca (wł.) Dzienniki wiedeńskie zamieszczają sprawozdanie posła w Cetynii o ostatnich zajęciach w Djakowie i są zdania, że Austrija powinna stanąć w obronie humanitarności i ludzkości. W sprawie zamordowania franciszkanina Palica, rząd czarnogórski nie zgadza się na przeprowadzenie śledztwa i oświadcza, że morderstwo miało miejsce na terytorium czarnogórskim, że więc śledztwo w obecności konsula austriackiego byłoby poniżającym dla Czarnogórcza.

W sprawie zajęcia z austriackim okrętem „Skodra“ niema jeszcze dokładniejszych wiadomości.

Odpowiedzi Redakcji.

Pani I. L. z ul. Pańskiej nr. III. Należy zwrócić się o poradę do lekarza chorób nerwowych, gdyż widocznie córka Pani jest silnie zdenerwowana.

Pp. artystom dramatycznym Teatru polskiego. Sprawa przebrzmiała, po co ją wznowiać. Zresztą z gazetą tą nie polemizujemy. Z tych względów listu nie wydrukujemy.

(e) **Pani M.** Kary za przetrzymanie paszportów zagranicznych, nałożone przez władze tutejsze, zostały przez Manifest umorzone.

Prenumeratorem Bog...cki. Należy nakleić na egzemplarz dziennika karteczkę z dokładnym adresem i markę za 2 kop.

SPROSTOWANIE.

W śródowym numerze „Rozwoju“ w rubryce ofiar opuszczono wyraz „Wiedzy“. Powinno być: „Dochód z 26-go koncertu popularnego „Wiedzy“ 21 rb. 15 k.“

Forman przeciwko katarowi nosa

Puszka 25 kop.

Baczność! Istnieją naśladownictwa w bliźniaczo podobnym opakowaniu.

Prawdziwy jest tylko Forman firmy **Lingner w Dreźnie.**

089

OFIARY.

Na T-wo opieki szkolnej gub. piórkowskiej.
(Oddział Łódzki).

Na fundusz imienia s. p. **Władysława Weila.**

Bolesław Knabe 5 rb., Czesław Swierczewski 10 rubli, Aleksander Ekerkunst 3 rb.

Leonwie Krusche 10 rb., E. Filtzer 5 rb.

Dla **Kamilli Jabłońskiej.**

Zamiast kwiatów na grób s. p. **Ostrowskiej — Inisowa** 3 rb.

Dla **biednych.**

(do uznania Redakcji).

Dąbrowscy 1 rb.

Na **głodnych.**

(Do uznania Redakcji „Rozwoju“).

W. K. 1 rb.

Na stypendyum imienia s. p. **Erazma Szpaczyńskiego przy Szkole Handl. Kupiectwa Łódzkiego.**

H. Kronman 2 rb.

Jakie powinno być mieszkanie zdrowe?

Akademia w Nowym Jorku wydała następujące przepisy, jak powinno wyglądać zdrowe mieszkanie. „Należy usunąć z mieszkania wszystkie meble, prócz niezbędnych. Należy usunąć wszystkie zwierzęta domowe, jak psy, koty, małpy, wiewiórki, białe myszy, kury i gołębie; nie powinny się znajdować firanki, dywany, obrazy, rzeźby i przedmioty na których może kurz osiadać: przed drzwiami niepowinno być ani rogózek ani słomianek. Okna muszą być zawsze otwarte. Wolno trzymać w domu tylko kanarki i złote rybki.“

Dla młodzieży i starszych:

1) Adam Mickiewicz — „**Pan Tadeusz**“ wydanie ozdobne z ilustracjami, Stanisława Maśłowskiego; cena w oprawie 2 rb. 50 kop., dla prenumeratorem „Rozwoju“ tylko 1 rb. 25 kop.

!!! Na sezon świąteczny polecam !!!

GALANTERYA DAMSKA I MĘSKA.

DLA PANI: BLUZKI - GORSETY - BIELIZNA - ŻABOTY - WOALKI - REKAWICZKI
BIELIZNA STOŁOWA i KAPIEŁOWA - CHUSTKI - PONCZOCHY - FARTUCHY
PUDŁA DO PODRÓŻY i t. d.

DLA PANÓW: DUŻY WYBÓR **Krawatów i Koszul** - KOLNIERZYKI - MANKIETY
BIELIZNA - REKAWICZKI - CHUSTKI - SKARPETKI i t. d.

Sklep zaopatrzone w różne przedmioty eleganckie w zakresie galanterii.

CENY PRZYSTĘPNE.

Z poważaniem

WŁ. JANISZEWSKA

Ul. Przejazd № 16 (vis à vis placu Cykiłstów).

Reorganizacja instytucji kredytowych.

Rada zjazdów przedstawicieli przemysłu i handlu zakończyła w Petersburgu prace, dotyczące reorganizacji kantorów bankierskich.

Rada opracowała projekt, który w tych dniach będzie przedstawiony ministrowi skarbu.

Projekt ma na celu uregulowanie działalności instytucji kredytowych i zapewnienie im większej równowagi. Zgodnie z projektem, nie będą mogły zakładać kantorów i domów bankierskich osoby, pociągnięte do odpowiedzialności za przestępstwa, przewidziane w art. 159—180 u. k. jak również osoby wydalone ze służby państwowej i społecznej, bądź karane za przestępstwa, spełnione dla zysku.

Kapitał zakładowy domów bankierskich nie może wynosić mniej, aniżeli 100,000 rb. w miastach pierwszej klasy, a mniej 50,000 rb. w drugorzędnych.

Rachunki w domach bankierskich i kantorach powinny być prowadzone według systemu buchalterii podwójnej. W razie, gdyby kapitał zakładowy uległ większemu spadkowi niż do połowy, właściciel domu albo kantoru bankierskiego powinien niezwłocznie przerwać swoje operacje i zawiesić przedsiębiorstwo.

Bilanse i szczegółowe sprawozdania ze swojej działalności kantory bankierskie przedstawiają specjalnej kancelarii w dziale kredytów. Poza to minister skarbu ma prawo żądać od kantorów bankierskich wyjaśnień dodatkowych i wiadomości dotyczących operacji przez nich dokonywanych. Minister może również wyznaczyć rewizje kantorów bankierskich, ale wyłącznie w tym przypadku, jeśli do ministerium wpłynęły skargi na nadużycia bądź nieporządki w odpowiednich urządzeniach, albo, jeżeli wyjaśnienia właścicieli są uznane przez ministerium za niewystarczające.

Wyniki rewizji nie mogą być ogłoszone, dopóki nie staną się przedmiotem dochodzeń sądowych.

Świadome wprowadzenie do bilansu wiadomości fałszywych, równa się oszustwu, jeżeli w ciągu roku po zrobieniu fałszywego bilansu właściciel zawiesił wypłatę. Jeżeli zaś wprowadze-

nie do bilansu pozycji fałszywych było powodem znaczniejszych strat dla skarbu, albo ruina osób prywatnych, to winny może być skazany na ciężkie roboty na przeciąg czasu nie przewyższający ośmiu lat.

Ile było reform ordynacji wyborczej w Galicyi.

Rozpoczynając się w poniedziałek, dnia 17 marca praca około zreformowania ordynacji wyborczej sejmowej galicyjskiej nasuwa pytanie, ile do tej pory, poczynając od 1861 roku, było reform ordynacji wyborczej w Galicyi.

Dzisiejsza konstytucja krajowa obowiązuje, na podstawie patentu cesarskiego z 26 lutego 1861 roku. W tej konstytucji krajowej par. 3 zawiera ilość członków. Początkowo sejm galicyjski liczył 150 członków. Zasiadało tedy trzech arcybiskupów we Lwowie, dwóch biskupów w Przemyślu, biskup tarnowski, biskup stanisławowski, względnie grecko-katolicki sufragan lwowski, dalej rektorzy uniwersytetów lwowskiego i krakowskiego. Byli to tak zwani posłowie wirylni. Prócz tych dziewięciu posłów wirylnych było 141 posłów wybieralnych. A mianowicie: 44 posłów z większej własności ziemskiej, 23 posłów z miast i z izb handlowych i przemysłowych, 74 posłów z gmin królestwa Galicyi i Lodomerji wraz z Wielkim Księstwem Krakowskim.

Na pierwszy rzut oka uderza w tej ordynacji wyborczej niesłychanie wielka ilość posłów włościańskich. Posłowie włościanie tworzyli prawie połowę posłów sejmowych. Była to rozmyśl na sztuczka polityczna centralistycznych twórców ordynacji wyborczej sejmowej. Ponieważ Schmerling, ówczesny minister stanu wraz z swoimi pomocnikami, układającymi statuty krajowe, chciał w każdym sejmie zapewnić większość żywiołom centralistycznym, przeto w Galicyi pragnął się oprzeć na włościanach, pod owe czasy ciemnych i kierowanych przez biurokrację niemiecką w rzeczywistości panującą w Galicyi. Obywatelstwo ziemskie oraz inteligencja miejska nie cieszyły się jego względami, ponieważ były to żywioły polskie, uświadomione pod względem narodowym. Należ-

ży pamiętać, iż pod owe czasy sejm krajowy w Austrii wybierał posłów do rady państwa.

Schmerling chciał tedy każdy sejm krajowy oprzeć na takiej ordynacji wyborczej, która zapewniłaby żywiołom centralistycznym przewagę. W Czechach, na Morawach i na Śląsku nadał ogromną ilość mandatów miastom, ponieważ miasta były niemieckie, a więc centralistyczne. Natomiast uszczuplił liczbę mandatów wiejskich, gdyż lud w owych krajach był czeski, względnie, jak na Śląsku polski. W Galicyi zrobił inaczej.

To też pierwsze wybory sejmowe, przeprowadzone w 1861 roku, wprowadziły do sejmu ogromną ilość posłów włościańskich polskich i ruskich, wybranych pod naciskiem biurokracji niemieckiej. Owi posłowie byli zupełnie nieoświeceni i przejęci ogromną nieuczynnością do inteligencji polskiej i do konstytucji wogóle.

Gdy cesarz manifestem z 20 września 1861 roku zawiesił ustawę konstytucyjną w 1861 r., polacy postarali się u ówczesnego ministra stanu hr. Belcredi, aby pozwolił na rewizję ordynacji wyborczej. Istotnie w dniu 20 września 1866 roku uchwalono dodatek, powołujący biskupa krakowskiego i administratora diecezji na członków sejmu krajowego.

Dalej w dniu 23 maja 1896 roku pomnożono liczbę posłów sejmowych galicyjskich do 154 członków, a mianowicie, zamiast 141 posłów wybieralnych miało posiadać 144 posłów wybieralnych dzięki temu, że podniesiono liczbę posłów miejskich o trzech.

Wreszcie przysła do skutku w dniu 18 marca 1900 roku jeszcze jedna reforma wyborcza, która podwyższyła ilość posłów sejmowych do 161. Na tych 161 posłów składa się 12 posłów wirylnych. A mianowicie głos wirylny otrzymał prezes Akademii umiejętności w Krakowie i prócz rektorów uniwersytetów lwowskiego i krakowskiego, także rektor szkoły politechnicznej lwowskiej. Liczba posłów z większej własności ziemskiej pozostała bez zmiany, to jest 44. Tak samo pozostała bez zmiany liczba posłów włościańskich, to jest 74, podczas, gdy liczba posłów miejskich 26 podniosła się na 31 czyli podwyższono ją o pięciu.

Żaboty
wiedeńskie
kołnierze
gipiurowe.

Krawieciki
skórkowe dunskie,
mocca, jedwabne.

Fartuszki
damskie, dzie-
cinne białe,
czarne, ko-
lorowe.

Pończochy
Flor
Fil-de-pers
Fil-de-Chine

Switry
i ubrania wełnia-
ne i Fil-d'Ecosse.

A. SPODENKIEWICZ

Konstantynowska

No 26 tel. 5-37.

Chusteczki
angielskie, płó-
cienne, batysto-
we, jedwabne.

Kolosalny
wybór
krawatów
angielskich,
wiedeńskich
i krajowych
w różnych
gatunkach.

Luiki
w dużym wy-
borze od 50 k.
do 15-tu rubli.

Żakiety
damskie i dzieci-
nie białe i kolorowe.

Towar tylko w wyborowych gatunkach. Ceny bardzo niskie.

GHORYM

Chorych leczących się
Sperminą-Poehla, starają się
oszukać za pomocą szumnych re-
klam o płynach z gruczołów nasiennych,
przy czym w reklamach tych nie kępują się
zapełnić, przekraczają fakty i powołują się na
miona i prace zagranicznych uczonych, którzy
nigdy nie widzieli nawet tych preparatów.
Pożyjemy sobie za obowiązek ostrzedz chorych
przed tymi ekstraktami, gdyż nie mając nic wspólnego ze
Sperminą Poehla, zawierają one częstokroć szkodliwe dla zdro-
wia składniki.
Przy neurastenii i słabości płciowej, świadczą starożytni, historyi,
szarobólach, małokrwistości, gruźlicy, przymiocie, skutkach leczenia rię-
sła, chorobach serca, otłuszczeniu, zwapnieniu, tężu serca, arytmi, inle-
carditis) zwapnieniu tętnic, alkoholizmie, zaniku mleczu piersiowego, para-
lizach, osłabieniu wątroby, przeszłyte chorb, przemęczeniu i t. d. zostały
jedynie za pomocą Sperminy-Poehla osiągnięte te oświecające wyniki,
które stwierdzone zostały za pomocą doświadczeń najznakomitszych uczo-
nych i lekarzy świata całego.

Należy zwracać uwagę na nazwę
Spermina Poehl'a
i odmawiać przyjęcia.

wszelkich ekstraktów i płynów o różnych innych nazwach, o niezdatności
których wydana została oddzielna broszura, którą wysylny na żądanie
gratis i franco, wraz z najnowszą literaturą o

SPERMINIE.
SPERMINA POEHLA znajduje się w sprzedaży
we wszystkich aptekach i składach aptecznych.

**ORGANOTERAPEUTYCZNY INSTYTUT
PROFESSOR D-R POEHL'S WIE
DOSTAWCY DWORU
JEDO CESARSKIEJ MOCIS
PETERSBURG**

Przed użyciem.

Po użyciu.

Tak nadzwyczajną zmianę wywołuje

Kola-Dultz

**NAJLEPSZA I NATURALNA POŻYWKA DLA MÓZGU
I SYSTEMU NERWOWEGO**

Uposoblenie, działalność umysłowa, jak i wogóle każda inna, oraz każde poruszenie ciała zależne są od mózgu. Osłabienie apetytu, wyczerpanie, osłabienie nerwów, oraz ogólna bezsilność są oznakami braku energii życiowej. Ktokolwiek chce czuć się zdrowym, rześkim oraz cieszyć się pełnią władz umysłowych i fizycznych, jako też dobrą paucją, a prace i wszelkie trudy życiowe, jako przyjemność odczuwać, ten niechaj zażywa Kola-Dultz. Jest to naturalna pożywka dla mózgu i nerwów, odnawiająca i odmładzająca jednocześnie krew i będąca w ten sposób źródłem życia i nowej siły dla wszystkich organów ciała.

KOLA-DULTZ

przywraca chęć do życia i pracy.

oraz uczucie młodości wraz z jej zdrowiem i energią, które są ręką miłą, powodzenia i szczęścia.

Przy codziennym używaniu przez jakikolwiek czas KOLA-DULTZ, nerwy się wzmacniają, wszelkie osłabienie ustępuje, a zdrowie i siły powracają niezwłocznie.

KOLA

zalecana jest przez powagi lekarskie całego świata
i stosowana w szpitalach i sanatoriach dla nerwowch.

PROSZĘ ŻĄDAĆ KOLA-DULTZ BEZPŁATNIE.

Teraz daję każdemu możliwość wzmożenia nerwów, wystarczą napisanie karty pocztowej z podaniem dokładnego adresu, aby otrzymano **BEZPŁATNIE** i **FRANCO** ilość KOLA-DULTZ'u wystarczającą do wypróbowania zdmiwiającego działania tego środka. Gdy skutki okazać się zadowolniającym, natenczas prosimy uprzejmie o łaskawe zaproszenie nas zamówieniem. Prosimy o zażądanie próby natychmiast, zanim W. Pan nie zapomni o swym zamiarze wypróbowania naszego KOLA-DULTZ'u.

**Ako. Tow. „Powszechna Fabryka Przetwo-
rów Chemicznych w Budapeszcie“.**

**Oddział na Królestwo i Cesarstwo War-
szawa, Nowy Świat Nr. 52, oddział 123. 095**

Walenty Kopczyński

Pierwsza Łódzka Piekarnia Mechaniczna
Łódź, Juliusza № 14. Telefon 10-30.

Poleca, na nadchodzące święta, znane ze swej dobroci ciasta.
Zamówienia przyjmują wszystkie filie.

Fostatyna Faliera.

Najbardziej zalecany pokarm dla dzie-
ci. Stosowanie tegoż jest wskazane w
wzrostu od 7 do 8 miesięcy, zwłaszcza zaś
w czasie odłączenia od piersi i w okre-
sie rośnięcia. Sprzyja ząbkowaniu, za-
pewnia prawidłowy rozwój kości, zapo-
biega lub wstrzymuje biegunki tak częste
podczas upałów.
Pożyteczna dla rekonwalescentów,
anemicznych i starców. Do nabycia
wезде. Skład główny: Crue de la Ta-
chemie, Paryż. 098

Lotnie mieszkania

do wynajęcia; 3 wiorsty od stacyi dr. żel. Warsz-Wied. Rogów,
las, łąki, kąpiel. Mieszkania 2 i 3 pokoje z kuchniami. Wiadomość:
Ul. Piotrkowska 48, skład firmy Kindlera, adres listownie: Rogów,
W. W. Kindler. 775

Ból głowy i Migrenę

z kogutem

natychmiast usuwa „Migreno-Nervosin“
bezw warunkowo pewny i nieszkodliwy ro-
ślinny środek. Są już fałszyfikaty!
Więc, żądać w aptekach i składach aptecz-
nych proszków wyrabianych tylko w Płoc-
ku i z podpisem wynalazcy A. Gąseckiego
na każdym. Proszek 10 kop. 417

Egzystująca od lat 22 w Łodzi
Pracownia haftów
i znaczenia bielizny
B. Mazurkiewiczowej
Przejazd 16, m. 24
Poprzeczna oficyna, 2 piętro.
Przyjmuje się uczennice.

Uwagze chorych

połeca się: **FAGOSOL** środek
przeciw chorobom dróg odde-
chowych, uznany jako ostatni
wyraz nauki i zalecany przez
powagi lekarskie.

FAGOSOL

leczy szybko i radykalnie **KA-
SZEL, BRONCHIT, KOKLUSZ,
KATARY PŁUC.**
Znakomite wyniki przy leczeniu
suchot płucnych. Tysiące
podziękowań od osób wyleczo-
nych. Dostać wszędzie.
Gener. Przedst. Towarzystwo
Chemikol Warszawa. 653

D-ka. Majzel-Kontorowicz
Choroby kobiece i we-
wnętrzne
Wschodnia № 39. Tel. 4-29 510.
przyjmuje do 10 rano od 3-7 w.

Skład win

M. D. OKOJEWY

Dzielnia № 11

Zdrowie jest bogactwem i szczęściem!!!
Kto cierpi na żołądek, głowę i ogólne niedomaganie
ten powinien pić **Wino żołądkowe № 7**, za-
twierdzone przez rząd za Nr. 3478. Wino żołądkowe, za-
stosowane w Ekaterynburskim pułkowym lazarecie przy cho-
robach żołądka, wykazało znakomite rezultaty, co stwierdza
świadectwo, wydane przez starszego lekarza w 1910 r., jak
również w 1911 r. przez starszego lekarza szpitala Czer-
wonego Krzyża, gdzie wino było z powodzeniem stosowane.
Wina żołądkowego № 7 w żadnych innych składach nie ma
jak tylko w składzie win M. D. OKOJEWY, Dzielnia № 11.
OLIWA do lampek 20 kop. funt. **KNOTKI** bezpłatnie.

Pierwsza nowoczesna fachowa szkoła kroju i szycia

K. ZDYBIKIEJ

Łódź, ulica Spacerowa № 37.

Absolwentki pierwszorzędnej angielsko-francuskiej Aka-
demii krawieckiej: Wiedeń, Praga czeska. (Nauka kroju
artystycznego). Każda z uczennic w ciągu miesiąca obzna-
mia się z najnowszymi pięćdziesięcioma modelami. Fachowcy
zdolni wyczuwają się kroju teoretycznie moim systemem przez
kilkanascie godzin. Po ukończeniu wydaje świadectwa i
dyplomy z prawami. Przy zakładzie naukowym znajduje się
pierwszorzędna pracownia sukien i okryć damskich pod
kierunkiem K. Zdybickiej i H. Borowskiej. 513

Wielka oszczędność w ogrodnictwie!

!!! Doniczki Maszynowe !!!

Skład hurtowy—poleca Kolaczkowski, Piotrkowska 83, tel. 5-43. 746

Wina „CHASTA”

OGÓLNIENIE UZNANE ZA WYBORNE GWARANTOWANE CZYSTE NATURALNE WINA.

Najlepszy stołowy trunek.

Czerwone od 40 k. do rb. 1.25 za butelkę

Winnica „CHASTA” Gursuf, Krym.

Białe „ 40 „ „ „ 1.00 „ „

Deserowe „ 80 „ „ „ 2.00 „ „

Skład Piotrkowska 99.

785

Eleganckie garnitury

wykończenie jak podług miary **12.50**
21.50, 18.50, 15.50.

Jesionki męskie

ostatni krój **14.50**
18.50, 22.—

Paleta damskie

najnowsze fasony **10.50**
12.50, 18.50, 18.—

Kostiumy damskie

26.50 22.50 **18.50**
na jedwabiu 32.

Pozostałe z poprzedniego sezonu

Paleta damskie

teraz wyprzedaje się po **4.90 i 7.90**

Kostiumy damskie 7.90 i 9.90

Garniturki dzieciinne

5.—

Pałtociki dla chłopców

4.50

Sukieneczki dla dziewczynek

4.—

Pałtociki dla dziewczynek

5.50

Schmechel i Rosner

Piotrkowska 100.

D' Mittelstaedt

Mikołajewska 67.

Przym.: od 8—9 i pół rano i 5—6 i pół. po poł. w niedziele i święta tylko rano od 8—10

FRYZYER

J. BUCZKOWSKI

ul. Andrzeja № 1.

(w tym domu gdzie apteka)
Specjalne salony dla pań i panów, czesanie z ondulacją 50 kop., mycie głów, momentalne suszenie aparatem 60 kop. (Manicure pielęgnowanie paznokci 75 kop., farbowanie włosów na różne kolory farbami nieszkodliwymi. 842

Dr. M. GROMSKI

choroby dzieci

Widzewska 104, m. 10.

Przyjmuje od 5 do 7 po południu. W święta od 11 do 12-ej. 834

Dr. Eugenia

KERER GERSZUNI

choroby kobiece.

Piotrkowska 121, tel. 18-07, przyjmuje codziennie od 5—6 po poł. W niedzielę od 9—12-ej. 2721

PIES

rasy Doberman-Pinczer, maści czarnej, żółto-podpalany, nosi żelazny łańcuszek, wabi się Princ, zaginął. Również zaginął ratler, maści białej, czarnej faty. Za odprowadzenie na ul. Radwańska № 5, m. 5, sowita nagroda. 972

Dr. med. J. Szwarzwasser

Piotrkowska 18.

Choroby wewnętrzne i nerwowe. Specjalnie: choroby żołądka, kiszek i przemiany materii (cukrowa, podagry, otyłość itd.). Niezbędna dla diagnozy analizy chemiczne i bakteriologiczne, wydzielniki krwi w laboratorium własnym. Od 1—1 rano i od 5—7, po południu. 166

Dr. L. PRYBULSKI

Choroby skóry, włosów, (kosmetyka), weneryczne i moczopłowe i niemoce płciowe. Leczenie syphilisu EHRlich-HATA „606—914”

Ul. Południowa № 2, telef. 13-59. Przyjmuje od godz. 9—1 i od 4—8 w. panie od 5—6 po poł. Dla pań osobna poczekalnia. 2423

№ 4711.

Tłusty puder

czystą skórę delikatną, aksamitną i piękną zawiera w sobie wyłącznie tylko najczystsze, najlepsze i wyborowe materiały skądowe dla skóry zupełnie nieszkodliwe.

Dbając o wasz interes, przy zakupie należy się przekonać czy nabywa się rzeczywiście „№ 4711 Tłusty Puder”.
№ 4711 zatw. przez prawo.
Podatko 80 kop.

Ford. Mültgens

Perfumerya № 4711
KOLONIA s.j., RYGA
Dostawca Dworu
Jego Cesarskiej
Mości Cesarza
Rosyjskiego.

Potrzebne do pensjonatu w Głownie:

3 tuziny szaf do ubrań z przegródką na bieliznę; 5 tuziny umywalki; 3 tuziny nocnych szafek-atollków. — Robota prosta, mocna, praktyczna, kolor drzewa naturalny pod lakier.

Stolarze

mogący podjąć się tej dostawy w ciągu sześciu tygodni, niech się stawią w sobotę, 22 marca, do dystrykarni S-rów T. Meyera, ulica Główna № 59 z kosztorysami i rysunkami od 9-ej do 10-ej rano. Reflektanci muszą dać gwarancję swoją lub osób trzecich odpowiedzialnych, że obstarunek wykonają na czas. — Potrzeba również: trwałych wygodnych 4 tuzinów łóżek żelaznych z materacami

Zarząd Łódzkiego Rzemieślniczego Towarzystwa Pożyczkowo-Oszczędnościowego zawiadamia W. P., że Ogólne roczne zebranie odbędzie się w niedzielę, d. 30 marca r. b. o godzinie 4-ej po południu w sali Tow. „LUTNI” przy ulicy Piotrkowskiej № 108. W razie nieprzybycia odpowiedzialnej liczby członków, przewidzianej § 98 ustawy, zebranie w drugą terminie odbędzie się dnia 31 marca r. b. o godz. 4-ej po poł. w tymże lokalu.

PORZĄDEK DZIENNY NASTĘPUJĄCY:

1. Otwarcie zebrania;
2. Wybór przewodniczącego;
3. Odczytanie sprawozdania z Zarządu o działalności Tow. za rok 1912;
4. Odczytanie protokołu komisji rewizyjnej;
5. Odczytanie protokołu z ostatniego zebrania;
6. Zatwierdzenie sprawozdania za rok 1912;
7. Podział czystego zysku z roku 1912;
8. Zatwierdzenie budżetu na rok 1913 z prawem przeniesienia z pozycji na pozycje;
9. Upoważnienie Zarządu do kupna nieruchomości dla Towarzystwa;
10. Wnioski Rady: a) rozpatrzenie skargi poręczyciela Ostrowskiego, b) rozpatrzenie skargi Piotrowskiej, c) inae waleśki Rady;
11. Wybór 1 członka Zarządu;
12. „ 2 członków Rady;
13. „ 3 członków Komisji Rewizyjnej;
14. Ustąpienie Radzie i Zarządowi praw ogólnego Zebrania wymienionych artykułami § 108 punkty c i g;
15. Wnioski członków, które winny być złożone piśmiecznie Radzie na 8 dni przed Ogólnym Zebraniem.

Dr. med. Leyberg

Ch. skóry, weneryczne i moczopł. Godziny przyjęć: 10—1 i 6—8. Dla pań 5-6 poczekalnia oddzielna. W niedzielę od 8—1-ej. Krótka 5, telef. 28-50. 1887

Dr. B. REJT Średnia 5.

Sp.: Choroby skórne, weneryczne, włosów, kosmetyka lekarska. Leczenie Syphilisu Salvarsanem „Ehrlich Hata 606” (wśródzynie). Leczenie elektrycznością (elektrolizmem) i masażem wibracyjną. Dla pań osobna poczekalnia. Godz. przyjęć: od 8—1 rano i od 4—8 w. niedziele i święta od 9—3 pp. 868

Pracownia Gorsetów „MARTA”

Łódź, Piotrkowska 130 (w podwórzu).

Poleca świeżo otrzymane fasony paryskie. Wielki wybór gorsetów gotowych. Biustonosze, pasy brzuszne, gorseciki dzieciinne do prostego trzymania. Przyjmuje gorsety do przeróbki, reparacji i prania. 892